

N. 7

SEANCE DE L'APRES-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRESIDENCE DE M. SWAELEN, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 14 h 35 m.
De vergadering wordt geopend om 14 h 35 m.

CONGE — VERLOF

M. Sprockeels, malade, demande d'excuser son absence à la réunion de ce jour.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Sprockeels, ziek.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

OVERLIJDEN VAN EEN OUD-SENATOR DECES D'UN ANCIEN SENATEUR

De Voorzitter. — De Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van de heer Emile Cuvelier, ere-senator.

Le Sénat a appris avec un vif regret le décès de M. Emile Cuvelier, sénateur honoraire.

Uw Voorzitter betuigt aan de familie van ons betreurd gewezen medelid het rouwbeklag van de vergadering.

Votre Président adresse les condoléances de l'assemblée à la famille de notre regretté ancien collègue.

COMMUNICATION DU GOUVERNEMENT

*Reprise de la discussion
et vote sur la motion de confiance*

MEDEDELING VAN DE REGERING

*Hervatting van de bespreking
en stemming over de motie van vertrouwen*

De Voorzitter. — Dames en heren, wij hervatten de bespreking van de mededeling van de regering.

Nous reprenons la discussion de la communication du gouvernement.

Het woord is aan de heer Gijs.

De heer Gijs. — Mijnheer de Voorzitter, het is bij mijn weten de eerste keer dat een Belgische Eerste minister en een Belgische rege-

ring een diplomatiek vredesinitiatief nemen om een gewelddadig conflict te doen ophouden en een vredesproces op gang te brengen.

Ik ben zeker de tolk van alle leden van de CVP-fractie wanneer ik eerst en vooral uiting geef aan onze gevoelens van bewondering, dankbaarheid en fierheid voor wat de Eerste minister en zijn regering op enkele weken tijd in de onrustige Middenafrikaanse regio hebben bereikt. (*Applaus.*)

Wij kijken trouwens met belangstelling uit naar de reacties van de zovele vredesbewegingen die ons land telt. Ik kan mij niet voorstellen dat zij zich op dit moment niet zouden scharen achter de hulde die wij brengen aan onze regering en in de eerste plaats aan onze Eerste minister.

Het is jammer dat we in ons land blijkbaar niet meer in staat zijn om een gezamenlijke hulde te brengen aan een minister en een regering die trouwens mede op vraag van het Parlement, een dergelijk initiatief neemt en tot het best mogelijke einde brengt. Het spijt me dat de oppositie krampachtige pogingen doet om de grote en belangrijke humanitaire taak die de regering op zich heeft genomen om vrede en stabiliteit te helpen brengen in een gebied waarmee we nog nauwe banden hebben, terug te brengen tot kleine binnenlandse politieke tegenstellingen. Die pogingen zullen niet beletten dat de inspanningen van onze Eerste minister en van de regering en het resultaat daarvan, in binnen- en buitenland naar waarde worden geschat.

Wie had twee weken geleden durven voorspellen dat er vandaag in Rwanda tussen beide strijdende partijen een akkoord zou worden bereikt voor een staakt-het-vuren van drie weken? Verder is het duidelijk dat de politiek verantwoordelijken van de landen in de regio zich dank zij het Belgische initiatief bewust zijn geworden van het structureel vluchtelingenprobleem en van de noodzaak om dit probleem samen zo vlug mogelijk op te lossen.

De bereidheid van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid om het vredesproces verder te begeleiden is eveneens een gevolg van de regeringsinspanningen. Uit de mededeling van de Eerste minister is ook gebleken dat de strijdende partijen opnieuw met elkaar praten, wat een eerste voorwaarde is om een vredesproces op termijn te doen slagen.

De moeilijkheid van de opdracht om deze resultaten te bereiken kan niet worden onderschat. Dat bijvoorbeeld de president van Rwanda blijkbaar zijn eis tot terugtrekking van de rebellen uit het

Noordoosten van Rwanda als voorwaarde voor een bestand, heeft laten varen, wijst op een reële vredeswil. Inderdaad, de rebellen bezetten momenteel de toegangsweg van Rwanda tot de zee, zodat zij de enige bevoorradingsroute voor grondstoffen en brandstoffen controleren. Toch is de Rwandese president bereid gevonden van deze eis af te zien. Het was waarschijnlijk niet gemakkelijk zulke toegeving af te dwingen.

Het is voor iedereen duidelijk dat een bestand tussen twee strijdende partijen in Midden-Afrika geen absolute zekerheid biedt dat het ook integraal zal worden gerespecteerd.

De regering heeft initiatieven genomen die met succes werden bekroond. Nu dragen wij de verantwoordelijkheid om de maatregelen te treffen die nodig zijn om de goede afloop van het op gang gekomen vredesproces te verzekeren en om een oplossing te vinden voor het vluchtelingenprobleem in de betrokken regio. Het is duidelijk dat de politieke verantwoordelijkheid hiervoor berust bij de betrokken landen zelf, maar als deze landen hulp nodig hebben om de kansen op succes maximaal te houden, mogen wij niet aarzelen deze hulp effectief te bieden. Wij menen dat de contacten met de landen van de Europese Gemeenschap, en met Frankrijk in het bijzonder, moeten worden geïntensifieerd teneinde samen de nodige logistieke en materiële hulp te kunnen bieden aan een vredesmacht van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, die moet waken voor het respecteren van de akkoorden.

Ik wens van deze gelegenheid gebruik te maken om hulde te brengen aan onze paracommando's in Rwanda. Hun discipline en zelfbeheersing hebben er in het bijzonder toe bijgedragen dat niet alleen de veiligheid van onze landgenoten optimaal werd verzekerd, maar ook dat er tal van mensenlevens van de autochtone bevolking werden gespaard. Voor ons christen-democraten is dat laatste eveneens een belangrijke humanitaire opdracht.

Wij vernemen langs de media dat morgen in de regering zal worden besproken wanneer onze para's naar België zullen terugkeren. Is het mogelijk op het ogenblik een logisch antwoord te geven op deze vraag? Het is voor ons immers niet erg duidelijk waarop men zich kan steunen om in de huidige omstandigheden een precieze datum voor deze terugkeer te bepalen. Daarom wil ik de Eerste minister enkele vragen stellen.

Als wij ervan uitgaan dat het respecteren van een wapenstilstand door een neutrale vredesmacht, afhankelijk van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, moet worden gecontroleerd, is het dan logisch dat er een hiaat in deze controle zou ontstaan vanaf het tijdstip van het terugtrekken van onze para's tot dit van het installeren van een Afrikaanse vredesmacht?

Kan de regering zich het risico veroorloven dat al haar inspanningen op humanitair vlak en op het vlak van het tot stand brengen van een staakt-het-vuren verloren zouden gaan door onze para's te vroeg naar België terug te roepen? Inmiddels is toch gebleken dat zij ter plaatse een stabiliserende en rustherstellende taak vervullen.

Wat kan de regering nog doen wanneer na afloop van het bestand van drie weken zou blijken dat het niet wordt verlengd? Kan men nu aan onze landgenoten in Rwanda zeggen dat de situatie veilig is, of worden zij toch verplicht geëvacueerd, samen met de para's?

Om humanitaire redenen, en in het licht van onze speciale verantwoordelijkheid tegenover de bevolking van Rwanda — een der armste landen op onze planeet — vinden wij dat de verplichte evacuatie van onze landgenoten een uitermate zware beslissing is. Daardoor dreigen 30 jaar speciale inspanningen van ons land in dit gebied verloren te gaan. Kunnen wij onze landgenoten in Rwanda zeggen dat de toestand veilig is en dat de para's dus naar huis kunnen, of moeten wij hun zeggen dat het bestand zo precair is dat zij naar huis moeten?

Het spreekt voor zichzelf dat het niet onze roeping is om met Belgische troepen een permanente of zelfs langdurige bewakingsopdracht te vervullen in om het even welk land van Centraal-Afrika. Deze taak moet zo snel mogelijk worden overgenomen door een Afrikaanse en neutrale vredesmacht. Wij vragen de regering bij haar verdere besprekingen rekening te houden met de grote gevaren dat het zich vastklampen aan een welbepaalde datum voor het terugtrekken van onze para's inhoudt. Het gaat om mensenlevens, zowel van landgenoten als van autochtonen en

het gaat eveneens om het vrijwaren van de hulp aan een van de armste landen waarvoor ons land een bijzondere verantwoordelijkheid draagt.

Tenslotte stellen wij vast dat het vredesproces en de mogelijke oplossing van het vluchtelingenprobleem op gang zijn gekomen dank zij multilaterale afspraken waarbij in de eerste plaats ons land, de landen van de Europese Gemeenschap, in het bijzonder Frankrijk, en de landen van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid zijn betrokken. Ook in dit verband rijst de vraag of de regering nog unilateraal kan beslissen om een belangrijke factor in het welslagen van de missie van de Eerste minister en zijn regering in het gedrang te brengen door onze para's terug te trekken op een datum die vooraf, en onafhankelijk van de verdere ontwikkeling van de situatie in Midden-Afrika, werd vastgelegd.

De vragen die ik hier namens de Vlaamse christen-democraten in de Senaat stel, houden natuurlijk geen enkele kritiek in. Integendeel, wij vinden de initiatieven van de Eerste minister en de regering en het resultaat ervan tot nu toe zo onverwacht gunstig, dat alles moet worden gedaan om het op gang gekomen proces tot een goed einde te helpen leiden. Wij vinden ook dat hierbij geen enkele vergissing, geïnspireerd door kleine binnenlandse politieke overwegingen, mag worden gemaakt.

Tijdens de periode tussen de eerste dag van het uitbreken van het conflict in Rwanda en de mededeling van de Eerste minister vandaag in de Senaat, is ons vertrouwen in de regering steeds groter geworden. Wij hopen dat dit proces zal verder gaan in de loop van de volgende weken. Wij zullen in ieder geval straks, bij de stemming blijf geven van ons groot vertrouwen in het beleid van de regering. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à M. Péciaux.

M. Péciaux. — Monsieur le Président, nous avons écouté très attentivement la déclaration faite, au nom du gouvernement, par M. le Premier ministre. Cette déclaration est incontestablement importante dans un contexte particulièrement difficile et délicat.

Nous continuons de penser que le gouvernement a eu raison de décider, en concertation avec les autorités rwandaises, l'envoi d'un contingent de paracommandos belges, dont la mission était, en premier lieu, de protéger l'aéroport de Kigali et de permettre, le cas échéant, l'évacuation de nos compatriotes.

Nous constatons que d'ailleurs, sur le principe de l'envoi de paras pour protéger nos compatriotes, il ne s'est élevé ici, au Parlement, aucune protestation. Dès le départ, nous avons considéré que cette opération humanitaire devait être complétée par une initiative diplomatique de la Belgique. Nous avons tout lieu de nous réjouir des missions diplomatiques entreprises par nos ministres lors des deux voyages en Afrique.

On peut toujours contester l'efficacité d'une mission qui met en jeu de multiples pays dans un conflit difficile. Mais on peut, on doit, souligner la rapidité de la réaction du gouvernement, la persistance, la multiplicité et l'étendue de ses efforts ainsi que le caractère plus que satisfaisant des résultats qu'il a obtenus: un début de dialogue, les prémices d'un cessez-le-feu et l'amorce d'un dialogue africain.

Cette initiative belge a incontestablement favorisé l'amorce d'un règlement négocié de la question rwandaise et, en particulier, de celle des deux millions de réfugiés.

Rien que pour cela, la politique du gouvernement doit être fondamentalement approuvée. Cette mission, en effet, a servi de catalyseur à une politique de paix. Sans une telle mission, on peut penser avec certitude qu'à l'heure actuelle, les rencontres des chefs d'Etat concernés, au premier plan, par les troubles actuels, n'auraient pas eu lieu.

Bien sûr, notre groupe demeure inquiet de l'évolution de la situation des droits de l'homme au Rwanda. Certaines informations, en effet, laissent penser qu'il y aurait encore aujourd'hui des actes graves de répression contre l'opposition ou l'opposition potentielle au régime actuellement en place. Il faut que l'on sache que nous ne voulons pas assumer, et encore moins couvrir de tels actes.

Le gouvernement doit continuer à montrer sa détermination à ne pas s'immiscer dans les affaires intérieures du Rwanda, tout en veillant, bien entendu, à préserver la sécurité de nos concitoyens dans ce pays.

C'est dans ce sens que le groupe socialiste a toujours compris l'envoi et la présence de militaires belges dans un but strictement humanitaire. Cette présence n'a de sens que si elle est de très courte durée.

De deux choses l'une: soit le cessez-le-feu est effectif, les négociations s'amorcent, la situation se stabilise, notre coopération se poursuit dans de bonnes conditions, la présence de nos paras est inutile et ils doivent rentrer; soit il n'y a pas de cessez-le-feu, les combats continuent, la situation se détériore et notre coopération ne peut plus s'effectuer dans des conditions de sécurité acceptables pour nos coopérants. Il convient, dans ce cas, de suspendre la coopération et de rapatrier les coopérants avec les parachutistes.

Dans les deux cas, de toute manière, les militaires belges sont rapatriés le plus rapidement possible. Quelle que soit l'optique où l'on se place, et en particulier lorsque l'on redoute le développement de guerres ethniques, il faut remarquer que la présence de paras belges ou français n'empêche pas le développement de ces combats.

A l'issue de cette intervention, je tiens à dire que nous sommes attachés aux liens qui unissent le peuple belge au peuple rwandais. Nous tenons beaucoup à la poursuite, voire, demain, à l'amplification de notre coopération avec le Rwanda, mais celle-ci n'est possible et efficace que dans la sécurité et la paix.

L'examen de la communication gouvernementale rencontre, pour l'essentiel, nos préoccupations et laisse apparaître que les objectifs du gouvernement rejoignent les nôtres.

En conséquence, le groupe socialiste soutient la politique gouvernementale. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Seeuws.

De heer Seeuws. — Mijnheer de Voorzitter, sinds het Senaatsdebat van 11 oktober, waarin we onder meer hebben gepleit voor een intensieve diplomatieke actie, en het Kamerdebat van zaterdag jongstleden, zijn de gebeurtenissen elkaar snel opgevolgd.

Toen wij in de Senaat besloten om de regering iets meer ruimte tot overleg te geven, alvorens zij met een aanvullende verklaring een nieuw debat aanging, konden wij niet weten dat Premier Martens en zijn ministers van Buitenlandse Zaken en van Landsverdediging tijdens het weekend opnieuw naar Rwanda zouden vertrekken om het akkoord van Mwanza uit te voeren en een bestand mogelijk te maken.

Deze belangrijke nieuwe vredesmissie en de resultaten ervan geven dit debat een bijzondere betekenis. Het betekent een correcte parlementaire controle op de uitvoerende macht, maar geeft de meerderheid ook en vooral de mogelijkheid de actie van de regering in de Rwandese kwestie te beoordelen en te steunen.

Ik herinner aan de termen waarmee wij onze steun aan de regering tot uiting brachten. Het snelle optreden was nodig om in het kader van een strikt humanitaire opdracht onze landgenoten, die daar goed werk verrichten, te beschermen en bij mogelijk gevaar tot evacuatie over te gaan. De Rwandese regering heeft in het milieu van de ontwikkelingshulpers een goede reputatie, omdat voor haar ontwikkelingswerk primeert op militaire uitrusting. Dit maakte het ons mogelijk deze regering enig krediet te geven.

Samen met anderen maakten wij ons echter zorgen om de evolutie van de toestand in de voorbije weken. Wij wilden niets te maken hebben met het Zairese leger, waarvan de *Division spéciale présidentielle* een kwalijke reputatie heeft, en met de aanwijsbare coöperatie met het Rwandese leger.

Wij veroordeelden de schending van de mensenrechten, waarvan melding werd gemaakt kort na het uitbreken van de onlusten, bij de arrestatie van honderden verdachten en opposanten onder de burgerbevolking. De Eerste minister heeft daaraan terecht herinnerd. De druk om toe te geven aan de vraag naar nieuwe wapenleveringen, nam steeds toe, maar dit was voor ons totaal onaanvaardbaar. Sommigen wensten bovendien de rol van de Belgische para's te verruimen tot een soort «ordehandhaving».

Dit hield echter het risico in dat wij in het conflict betrokken zouden worden, wat niemand van ons wenste. Daarom hebben wij gepleit voor een nieuw initiatief en een duidelijke houding van de Belgische regering. Net zoals het ondenkbaar was militair in te grijpen, zo waren wij inderdaad goed geplaatst om diplomatieke initiatieven te nemen.

Daarom sloten de beslissingen van de regering perfect aan bij ons standpunt. Er was immers geen sprake van nieuwe wapenleveringen. Er werd wel een ambitieuze diplomatieke actie ondernomen die tot een wapenstilstand moest leiden en het probleem bij de bron aanpakte, namelijk bij het vluchtelingenvraagstuk en de organisatie van een regionale conferentie.

De terugkeer van de para's was voor ons duidelijk afhankelijk van het verloop en het resultaat van dit vredesinitiatief. De mededeling van de regering vorige week in de Kamer en vandaag in de Senaat laat geen twijfel bestaan over het verdere verloop van de Belgische bemiddeling.

De diplomatieke initiatieven van de regering hebben inderdaad nieuwe ontwikkelingen op gang gebracht. Tussen de betrokkenen werd een staakt-het-vuren overeengekomen dat een reële kans maakt om geëerbiedigd te worden. De Organisatie voor Afrikaanse Eenheid zal een belangrijke rol spelen bij het toezicht op dit wapenbestand.

Het staakt-het-vuren heeft echter enkel kans op slagen indien ernstig werk wordt gemaakt van een gesprek tussen de Rwandese regering en de oppositie. Tevens moeten er onverwijld stappen worden gedaan voor het organiseren van een regionale conferentie over het vluchtelingenprobleem.

Ook de Europese Gemeenschap steunt de Belgische vredesinspanningen. Zij geeft een maximale diplomatieke steun voor de uitvoering van het akkoord van Mwanza. Er is ook de belofte voor maximale humanitaire steun en noodhulp. De Europese Gemeenschap pleit eveneens voor samenwerking met het Hoog Commissariaat voor de vluchtelingen van de Verenigde Naties om tot een oplossing te komen van het vluchtelingenvraagstuk. Zij zal ook druk uitoefenen op de strijdende partijen om de gevechten te staken.

Onze houding is bepalend geweest voor de beslissingen van de regering want we stonden voor een principiële keuze. Ofwel werden we meegesleurd in een militair avontuur, ofwel dienden we ons strikt te beperken tot een humanitaire en diplomatieke opdracht, om zo de aanwezigheid van onze eenheden overbodig te maken. Het eerste was onzes inziens ondenkbaar en de regering koos dan ook voor de tweede mogelijkheid.

De geruchten in de media over een koninklijke brief zaaien alleen maar verwarring. Het is zeker niet de gewoonte gesprekken of briefwisseling met de Vorst openbaar te maken; deze gebeurtenis doet dus wel enkele vragen rijzen.

Voor ons is het echter een uitgemaakte zaak dat het buitenlands beleid uitsluitend tot de bevoegdheid behoort van de regering en van het Parlement.

Vorige week nog verklaarden wij dat de regering zo vlug mogelijk de nodige besluiten diende te trekken uit een mogelijk herstel van de vrede en van de stabiliteit in Rwanda. Dat wij langer dan strikt noodzakelijk militair aanwezig zouden blijven, was politiek, feitelijk en budgettair ondenkbaar.

De mededeling van de Eerste minister van vandaag laat de regering toe om op zeer korte termijn te beslissen over de terugkeer van de para's en eventueel van onze landgenoten.

Nu kan en moet er snel duidelijkheid komen. Als er inderdaad een stabiel bestand is, dan kunnen onze troepen snel terugkomen. Als integendeel in de komende uren blijkt dat dit bestand onzeker is en dat de toestand onveilig blijft, dan pleiten we ervoor dat de regering onze landgenoten, die in Rwanda in opdracht van de overheid werken, dadelijk repatrieert onder de bescherming van de para's.

Tot besluit wil ik nog enkele vragen stellen. Op welke wijze is er met onze landgenoten, die in Rwanda werken, gesproken en in hoeverre zijn ze op de hoogte van de initiatieven die de Belgische regering wil nemen en van de gevolgen van hun eventuele repatriëring?

Welke middelen zal de minister van Buitenlandse Zaken gebruiken om de afspraken die werden gemaakt met betrekking tot de rol van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, te concretiseren?

De Vlaamse socialistische leden loven de regering voor de inspanningen die zij de voorbije dagen heeft gedaan om tot een vreedzame oplossing te komen van het Rwandese vraagstuk. Zij bevestigen dan ook ten volle hun vertrouwen in de regering en rekenen erop dat de regering de passende besluiten uit de discussie van vandaag zal trekken. (*Applaus.*)

M. le Président. — La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne. — Monsieur le Président, de l'intervention du Premier ministre, les écologistes retiendront principalement les explications sur l'initiative diplomatique du gouvernement.

Nous regrettons cependant que cette voie diplomatique — la seule crédible pour nous — n'ait pas été choisie dès le début des événements. En effet, l'histoire et les relations privilégiées de la Belgique avec le Rwanda et sa population auraient dû inciter le gouvernement à explorer prioritairement le chemin de l'initiative diplomatique et à user de tout son poids moral pour amener les parties en jeu à considérer les risques d'escalade de violence qu'une action militaire entraîne inmanquablement dans un contexte où les difficultés internes et ethniques sont encore très sensibles.

Dès le départ, le problème du respect des droits de l'homme s'est donc trouvé posé. Le gouvernement belge a préféré choisir l'envoi immédiat d'armes et de paras. Sans doute aurait-il été opportun à ce propos de voir d'abord jusqu'à quel point les coopérants désiraient être évacués sur Kigali. La présence prolongée de ces paras — et nous constatons qu'aucune décision n'est encore intervenue à ce sujet — n'a plus aucune justification humanitaire et s'inscrit de plus en plus comme un appui au régime en place.

De la même manière, nous craignons que les démarches diplomatiques telles que vous les avez menées, essentiellement avec les gouvernements en place, n'apparaissent, elles aussi, comme une caution du régime parce qu'elles n'ont pas la garantie d'une réelle exécution sur le terrain.

La seule issue actuellement possible est le désengagement immédiat, donc le retrait des paras pour faire place à une force d'interposition essentiellement africaine.

Le rôle de celle-ci serait de veiller au respect du cessez-le-feu et de créer un climat favorable à l'apaisement des conflits pour permettre, le plus rapidement possible, au niveau régional, la négociation de la problématique des réfugiés.

Nous acceptons que la Belgique apporte une aide financière pour la création de cette force d'interposition. Quant à l'aide logistique, nous sommes beaucoup plus sceptiques sur sa nécessité et nous souhaiterions savoir en quoi elle consistera.

Enfin, avant de conclure, je voudrais souligner qu'une fois de plus, à l'occasion de ce dossier « où la Belgique s'est impliquée comme jamais », nous a dit M. le Premier ministre —, le Parlement n'a eu droit à des informations qu'après les événements, informations qui avaient pour seul but d'apporter une justification à des prises de position gouvernementales extrêmement importantes. Comme nous l'avons appris tout à l'heure, les décisions à venir seront également prises en dehors du Parlement.

Dans la foulée, on peut réfléchir sur l'incident qui vient de se produire à propos de la lettre du Roi. À partir du moment où cette lettre est, en quelque sorte, tombée dans le domaine public, et ce, pour une raison qui concerne uniquement le gouvernement, le Parlement nous semble en droit de demander et d'obtenir des précisions. L'essentiel n'est pas pour nous de connaître le responsable de cette fuite.

Cependant, nous tenons à dire que cet incident met une fois de plus en lumière le déficit démocratique de nos institutions. En effet, au moment où l'on discours sur la nécessité de revaloriser le rôle du Parlement, nous voyons le gouvernement traiter de plus en plus en comité restreint des questions importantes au niveau international.

Par ailleurs, nous constatons que le manque de précision dans la définition exacte de la fonction royale à l'heure actuelle pose à nouveau problème, ce qui n'est pas sans nous rappeler la mini-crise du mois d'avril.

Nous estimons donc, comme on nous l'avait dit alors, qu'une révision de la Constitution à ce propos s'impose rapidement. Toutes ces questions — rôles du Parlement, du Roi, du gouvernement — doivent être tranchées si l'on ne veut pas réduire à de simples comédies les débats parlementaires. (*Applaudissements.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken. — Mijnheer de Voorzitter, de gebeurtenissen in Rwanda beroerden de publieke opinie slechts matig. Het was enkel de media-aandacht voor de landgenoten die ginds verblijven, die ervoor zorgde dat het kleine deeltje van zwart-Afrika dat de reislust van sommige ministers opwekt, af en toe gespreksstof was voor Jan Modaal.

De politici werden meer « gegrepen » door de Rwandese gebeurtenissen.

Mij verbaasde vooral een nieuw fenomeen in de Belgische politiek. Er blijken namelijk plotseling goede en slechte zwarten te bestaan. En ik die altijd dacht dat elke rechtgeaarde Belg de zekerheid kende dat er enkel slechte zwarten waren. Men is dus nooit te grijs om te leren.

Over die goede en die slechte zwarten werd een en ander « geduid » door onder meer een TV-verslaggever die meende te moeten verklaren dat in Rwanda geen nationalistische motieven mogen worden gezocht.

Dezelfde begripsontwaarding bleek uit de verklaringen van de ministers, die ons er nochtans aanvankelijk toe hebben aangespoord om in te stemmen met de hulpoperatie. Na dat aanvankelijk begrip voor een efficiënte en krachtdadige aanpak en voor een onmiddellijke reactie op de ons voorgespiegelde nooddreiging, moesten wij onze houding aanpassen omdat de grote staatsmanskunst van onze regeerders al zeer snel bleek na de eerste berichten over een opstand in Rwanda.

We zonden hulptroepen naar een gebied waar niemand om hulp vroeg. We zonden valschermspringers die zeer snel werden overgevoerd — zolang het vliegveld van Kigali nog in handen was van de regeringssoldaten — opdat zij niet zouden moeten springen en rustig zouden kunnen uitstappen.

Wat bleek uit de beelden en de berichten die wij te zien en te horen kregen? De aanwezige landgenoten waren helemaal niet verontrust door de stammetwisten. Om onze regeerders niet voor het hoofd te stoten, werden toch maar een aantal vrouwen en kinderen naar België gezonden: niet in paniek en in halflage vliegtuigen. Dat konden onze regeerders niet geloven. Die domme landgenoten hadden beslist te lang in de Rwandese zon gezeten. Onze topministers gingen het zelf eens uitleggen.

Uit de mededeling van de regering uit het figuurlijke overgewicht van de ministerdelegatie, die uit drie topministers bestond, en uit de persberichten van gisteren, blijkt duidelijk dat geen humanitaire redenen moeten worden gezocht achter de verbetering waarmee naar een vergelijk wordt gezocht.

Het is de Rwandese overheid die hulp vroeg. Het is de Rwandese president die, na een onderhoud met de Koning in New York ter gelegenheid van de kindertop van Unicef, naar hier vloog.

De Rwandese president werd onmiddellijk ontvangen door de Eerste minister, opnieuw op duidelijke voorspraak en na dwingende opdracht van de Koning. Ook de Koning weet dus blijkbaar — misschien uit familie-ervaring — dat er goede en slechte zwarten zijn.

Luisterend naar *his master's voice* bleef u, mijnheer de Eerste minister, die de brief kende vóór 7 oktober, vasthouden aan de thes van de humanitaire opdracht, hoewel u toen reeds wist dat in de brief werd aangedrongen op verdergaande stappen. U onthield dus de volksvertegenwoordiging op 20 oktober belangrijke informatie nopens de reële opdracht van onze para's die actief deelnamen aan de strijd door een vliegveld te beschermen tegen innamen door de Tutsi's.

Of de dwingende opdracht van de Koning niet te erg gecontesteerd werd, werd gecontroleerd door een afgevaardigde van het Hof, die de koninklijke loge bezette tijdens het Kamerdebat. Aanwezigheid die zo zeldzaam is dat ze wel moest opvallen.

Het vliegveld van Kigali werd dus beschermd tegen Tutsi's door de para's, om een vliegveld te bewaren voor het geregelde leger. Voor zover men in Centraal Afrika kan spreken over een geregelde leger. De plaatselijke potentatjes en stamhoofden hebben er geen kaas gegeten, van enige afstand van de macht, van enig gevoel voor de noodzakelijke medezeggenschap van de burgers.

In Rwanda vervullen de para's de opdrachten van de Belgische belangengroepen. Deze belangengroepen, hun koninklijke woordvoerder, hun ministeriële vertegenwoordigers weten dat onze soldaten niet werden overgevoerd voor de humanitaire opdracht waarmee te pas en te onpas werd gewaaid, maar om financiële Belgische belangen te verdedigen.

Ik kan enkel hopen dat in Rwanda tijdens de enkele dagen die de para's er misschien nog blijven, geen echte problemen opduiken, dat de ganse situatie even lachwekkend en bizar blijft, en dat de para's dit weekeinde eindelijk naar huis komen. Want indien ook maar één jonge dienstplichtige sterft omwille van de rommelige aanpak van onze regeerders, dan zou dit zeer erg zijn. Geen enkele moeder, geen enkele vader, verdient het dat zonen sneuvelen om een vliegveld vrij te houden; een vliegveld, dat enkel kan dienen om koninklijke vrienden in geval van nood, te laten vluchten met presidentiële vliegtuigen.

Volgens het Vlaams Blok mogen de para's niet worden misbruikt om privé-belangen te dienen. De para's moeten het postkolonialisme niet in hun vaandel voeren. Dat moeten zij overlaten aan de handelaars in Afrikaanse bodemprodukten, en aan hun handelsvertegenwoordigers. Al dan niet gekroond ...

De Voorzitter. — Het woord is aan de Eerste minister.

De heer Martens, Eerste minister. — Mijnheer de Voorzitter, eerst en vooral dank ik de woordvoerders van de meerderheid voor hun warme steun aan het beleid dat wij voeren in moeilijke omstandigheden op het politieke vlak, maar ook in moeilijke menselijke omstandigheden.

J'aborderai tout d'abord la question de la responsabilité politique du gouvernement à l'égard du Parlement.

L'article 68 de la Constitution prévoit la primauté du pouvoir exécutif, le rôle du Parlement étant d'approuver ou de censurer la politique gouvernementale.

On peut difficilement, monsieur Duquesne, se rallier à ce principe constitutionnel lors d'un gouvernement précédent et tenir un autre langage aujourd'hui.

Nous avons fait un rapport en ce qui concerne notre responsabilité politique, comme nous l'avions fait en mars 1985. Ceux qui n'approuvaient pas la décision du 15 mars 1985 se sont pourtant inclinés devant la primauté du pouvoir exécutif prévue par la Constitution.

De Eerste minister was aan het hoofd van deze delegatie om de eenvoudige reden dat de delegatie in Afrika staatshoofden zou ontmoeten die ook minister van Defensie zijn. Het was bijgevolg vanzelfsprekend dat de delegatie bestond uit de Eerste minister, de minister van Landsverdediging en de minister van Buitenlandse Zaken.

Monsieur le Président, le Roi règne mais ne gouverne pas. A cet égard, je tiens également à donner quelques explications et à rappeler certains principes; nous aurons d'ailleurs sûrement l'occasion d'y revenir lors de prochains débats.

In een constitutionele monarchie is de discretie in de gesprekken tussen de Koning en zijn ministers een essentiële vereiste. Het optreden van de, in de zin van de Grondwet, onbekwame Koning om alleen te handelen en onverantwoordelijke in de zin dat voor alle akten van de Koning een minister verantwoordelijk is, zoals staat in de artikelen 63 en 64 van de Grondwet, mag geen aanleiding geven tot betwisting. De discretie moet aldus in rechtstreeks verband worden gebracht met de door de Belgische Grondwet in de artikelen 63 en 64 neergelegde begin-

selen met betrekking tot de onschendbaarheid van de persoon van de Koning, de onbekwaamheid van de Koning om alleen te handelen en de ministeriële verantwoordelijkheid.

Ik wil hier andermaal zoals ik bij vorige gelegenheden heb gedaan het belangrijke verslag in herinnering brengen van de commissie van 27 juli 1949 ermede belast een met redenen omkleed advies uit te brengen over de toepassing van de grondwettelijke beginselen betreffende de uitoefening van de prerogatieven van de Koning en over de verhoudingen der grote grondwettelijke machten onderling, dat verschenen is in een bijlage van het *Belgisch Staatsblad* van 6 augustus 1949. Het luidt: « De grondwettelijke samenspraak tussen de Koning en de ministers moet geheim blijven en het aandeel van de Koning in de onder de medeondertekening der ministers genomen beslissingen mag niet gekend zijn. Zo mag een brief van de Koning niet bekendgemaakt worden dan met zijn instemming welke door de ministers moet gedeekt worden. De praktijken die deze beginselen over het hoofd zien, stellen de Koning bloot en kunnen hem in de onmogelijkheid stellen zijn zending te vervullen. »

Je ferai une troisième citation extraite de l'ouvrage d'André Molitor sur la fonction royale en Belgique: « La correspondance entre le Roi et ses ministres fait partie du colloque interne du pouvoir exécutif. Plusieurs de nos Rois y ont fréquemment recouru. Normalement, ces échanges de correspondance demeurent confidentiels; il peut arriver cependant que, de commun accord, le Roi et les ministres ou le gouvernement estiment opportun de publier le message royal. Dans ce cas, cette publication est normalement couverte par la responsabilité ministérielle. »

Hier, en présence des journalistes, j'ai rappelé que le ministre qui révèle une intervention verbale ou écrite du Roi commet une erreur déontologique grave qui doit être suivie d'une proposition de démission. L'auteur d'une telle révélation est donc passible de cette sanction.

Dan kom ik tot de grond van de zaak. Ik wil er nogmaals aan herinneren dat wij twee grote doelstellingen nastreven in ons beleid ten aanzien van Rwanda. Allereerst willen wij onze landgenoten beschermen en ze zo nodig evacueren. Daarom, en daarom alleen, zijn onze para's aanwezig in Kigali. Verder is er het politiek initiatief van de regering dat drie punten omvat:

1° Faire accepter un cessez-le-feu effectif;

2° Promouvoir une ouverture politique au Rwanda;

3° Aider à mettre sur pied une négociation relative à la problématique des réfugiés et regroupant les six pays concernés, à savoir: le Rwanda, le Burundi, le Zaïre, la Tanzanie, le Kenya et l'Ouganda.

Wij konden dan ook helemaal akkoord gaan met de weldoordachte verklaring van Mwanza van 17 oktober. Tot mijn grote vreugde werd die verklaring ook aanvaard door de Europese Gemeenschap. Ik hoop dan ook dat de Europese Gemeenschap zeer spoedig haar trojka een opdracht zal geven om bij de betrokken regeringen tussen te komen.

Die verklaring van Mwanza, die ik u zo dadelijk in het Engels zal voorlezen, bevat, naar onze overtuiging, de basis van een regeling en drie essentiële elementen. Intussen hebben wij ook kennis genomen van een andere verklaring. Hoewel die al om 10 uur bij het Frans persagentschap was aangekomen, neem ik aan dat de heer Duquesne ze niet kon citeren. Het agentschap Belga gaf het bericht inderdaad pas om 11 uur 2.

Bij dat akkoord van Mwanza, waren drie presidenten betrokken, die van Tanzania, van Oeganda en van Rwanda. Ik citeer daaruit: « The three presidents discussed the armed conflict in Rwanda and agreed to solve the problem by peaceful means. They also took note of the positive steps taken by the government of Rwanda to open up the political system in Rwanda. »

Ce premier point est extrêmement important puisqu'il formule la volonté du gouvernement rwandais d'instaurer un dialogue à l'intérieur du Rwanda. Ceci est primordial.

Je cite le deuxième point: « With respect to this conflict the government of Rwanda undertook to initiate dialogue with both the internal and external opposition under the auspices of the OAU Secretary General. »

Dit tweede punt van het akkoord van Mwanza toont aan dat de Rwandese regering bereid is met de interne en de externe oppositie een dialoog aan te gaan en dit onder de auspiciën van het secretariaat-generaal van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid.

Het volgende punt luidt: « Following upon this solemn declaration by the Rwandese president, the presidents of Tanzania and Uganda undertook to persuade the armed opposition in Rwanda to observe a ceasefire. The ceasefire should be monitored by neutral troops mutually agreed upon by both sides. »

En contrepartie, les présidents de l'Ouganda et de la Tanzanie ont accepté de prendre contact avec les rebelles en vue d'un cessez-le-feu. Celui-ci devrait être respecté et contrôlé par des troupes neutres acceptées par les deux parties.

Le dernier point est le suivant: « Following upon the ceasefire, a regional conference to be attended by all the parties affected by the question of refugees, would be convened to discuss the refugee problem in the region in a comprehensive manner. »

Dat was dus voor de regering de basis om het initiatief voort te zetten en om een tweede keer naar Afrika te vertrekken ten einde de bepalingen van het document te concretiseren en in de praktijk te realiseren. Vandaag is er een ander communiqué dat het volgende zegt:

« Les présidents du Zaïre, du Burundi et du Rwanda se sont prononcés pour un cessez-le-feu immédiat et intégral. Cette décision a été prise mercredi lors d'un sommet extraordinaire de la Communauté économique des Pays des Grands Lacs qui s'est tenu à Gbadolite. Cette information, que nous avons reçue jeudi, émane de source officielle burundaise, pour des raisons évidentes.

Ce sommet, présidé par le chef de l'Etat burundais, le major Pierre Buyoya, président en exercice de la CEPGL, devait accueillir également les présidents du Kenya et de l'Ouganda pour une deuxième journée de travail qui se tenait mercredi. Les deux chefs d'Etat n'y ont cependant pas participé; seul l'Ouganda était représenté par le premier Vice-Premier ministre.

Dans un communiqué conjoint, le président zaïrois Mobutu, le président rwandais Habyarimana et le président burundais Buyoya ont souhaité la mise en place d'une force d'interposition pour faire observer l'application stricte et intégrale du cessez-le-feu approuvé par les deux parties. »

Je ne juge pas nécessaire de lire l'alinéa qui concerne le Premier ministre belge.

J'en viens au dernier alinéa du communiqué: « Les trois chefs d'Etat de la Communauté économique des Pays des Grands Lacs doivent se retrouver dans les prochains jours avec les autres chefs des Etats voisins du Rwanda. »

De part et d'autre, que ce soit au sommet de Mwanza ou au sommet de Gbadolite, on désire un cessez-le-feu effectif sur le terrain et la mise en place d'une force d'interposition afin que le cessez-le-feu soit respecté.

Vanmorgen heeft de minister van Buitenlandse Zaken een vertegenwoordiger van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid te Brussel ontvangen. Met zijn instemming kan over dit onderhoud het volgende worden medegedeeld.

Ten eerste, de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid is de mening toegedaan dat zo vlug mogelijk door de Afrikaanse landen een vredesmacht op de been moet worden gebracht om het staakt-het-vuren effectief te maken. De Organisatie voor Afrikaanse Eenheid wenst hiervoor een beroep te doen op de financiële en logistieke steun van Europese landen.

Ten tweede, de OAE is bereid de contacten tussen de Rwandese regering en de oppositie te bevorderen, onder meer door de onderhandelingen in Brussel te laten plaatshebben. Minister Eyskens zal dienaangaande zo vlug mogelijk contact opnemen met de secretaris-generaal van de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid, na diens terugkeer van een officieel bezoek aan China.

Om te besluiten wil ik de aandacht vestigen op het onderliggend probleem. Sommigen onder ons waren nog jong toen dertig jaar geleden dit probleem is ontstaan. Ook sommige ministers hebben slechts vage herinneringen aan wat toen is gebeurd. Het boek van kolonel Legiest *Mission Rwanda* is in dit verband zeer interessant.

Uit onze veelvuldige contacten is gebleken dat de zes landen worden geconfronteerd met een vluchtelingenprobleem dat wellicht even groot is als dat van de Palestijnen. Het huidige conflict vindt ongetwijfeld zijn oorsprong in deze problematiek. Naast de oplossing van het politiek probleem en van het gewapend conflict, onderzoeken wij ook de mogelijkheid om tot een staakt-het-vuren te komen en ijveren wij voor een politiek van nationale verzoening die trouwens sedert drie jaar in Burundi wordt nagestreefd en waaraan wij een jaar geleden ter gelegenheid van een officieel bezoek aan dat land onze steun hebben verleend. Dat zijn onze doelstellingen waarbij wij ervan uitgaan dat die zes landen en de internationale organisaties de plicht hebben — niet academisch maar effectief — te bemiddelen met het oog op de oplossing van dat vluchtelingenprobleem.

Wij beschouwen het als onze plicht door het nastreven van een bestand het mogelijk te maken dat onze ontwikkelingswerkers en die van andere Europese landen hun werk voortzetten.

Indien men niet tot een bestand komt, dreigt in Rwanda, maar ook in Burundi niet alleen het gevaar van een enorm bloedbad, maar dreigen ook de structuren van die landen op de helling te komen en dreigt dertig jaar ontwikkelingswerk teloor te gaan. Een bestand is de inzet en de bedoeling van ons politiek initiatief, ook al beperken onze troepen zich tot een humanitaire actie om onze landgenoten te beschermen en desgevallend — ik hoop dat dit nooit moet gebeuren — te evacueren.

Wij doen dat in de mate van onze mogelijkheden en zelfs in een mate die onze mogelijkheden als kleiner land overstijgt. Wij zijn geen klein land, mijnheer Duquesne, maar een kleiner land met minder mogelijkheden dan Frankrijk, Engeland of de Verenigde Staten. En er is inderdaad geen petroleum in Rwanda of Burundi, maar dat wil niet zeggen dat er geen dingen op het spel staan die even belangrijk zijn op het stuk van mensenlevens en van mensenrechten waarvoor wij hebben bemiddeld en waarvoor wij zullen blijven bemiddelen.

Dat is de betekenis van ons initiatief, dat wij, ook al is het disproportioneel met onze mogelijkheden, beschouwen als onze plicht. Wij hopen dat wij zullen slagen en dat er geen bloedbad ontstaat, dat het ontwikkelingswerk kan worden voortgezet, dat het vreselijke probleem van de vluchtelingen kan worden opgelost en dat ook internationale organisaties de verantwoordelijkheid op zich zullen nemen om effectief op te treden. Neem mij niet kwalijk dat ik hier zo emotioneel heb gesproken. Het is voor dat beleid dat ik het vertrouwen vraag van de Senaat. (Levendig applaus.)

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de mededeling van de regering hebben de heren Gijs, Lallemand, Seeuws, Wintgens en Valkeniers een motie van vertrouwen ingediend, die luidt:

« De Senaat,

Gehoord de mededeling van de Eerste minister en het debat dat daarop is gevolgd,

Schenkt vertrouwen aan de regering, en

Gaat over tot de orde van de dag. »

« Le Sénat,

Ayant entendu la communication du Premier ministre et le débat qui s'en est suivi,

Fait confiance au gouvernement, et

Passe à l'ordre du jour. »

Wij stemmen over deze motie.

Nous passons au vote sur cette motion.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

150 leden zijn aanwezig.

150 membres sont présents.

113 stemmen ja.

113 votent oui.

37 stemmen neen.

37 votent non.

Derhalve is de motie van vertrouwen aangenomen.
En conséquence, la motion de confiance est adoptée.

Ja hebben gestemd:
Ont voté oui:

MM. Aerts, Antoine, Appeltans, Arts, Baert, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bockstal, Borin, Borremans, Bourgois, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Crucke, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, De Cooman, Deghilage, Dehousse, De Loor, Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, de Wasseige, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dufaux, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, Geeraerts, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Guillaume, Mme Hanquet, MM. Henneuse, Holsbeke, Hotyat, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Minet, Moens, S. Moureaux, Mouton, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Schellens, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, M. Valkeniers, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Vanderborght, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Verhaegen, Verschuere, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Neen hebben gestemd:
Ont voté non:

Mme Aelvoet, MM. Anthuenis, Aubecq, Barzin, Bascour, Bock, Boël, Bosmans, Buchmann, Clerdent, Mme Dardenne, MM. De Backer, Declercq, Decléry, de Clippele, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Désir, Desmedt, Duquesne, Gryp, Mme Harnie, MM. Hatry, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Houssa, Laverge, Mmes Mayence-Goossens, Nélis, MM. Noerens, Peetermans, Saulmont, Van Aperen, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandersmissen, Van Thillo et Verreycken.

COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

M. le Président. — Mesdames, messieurs, avant de procéder aux autres votes, je suggère de laisser le soin à la commission du Travail parlementaire d'élaborer une proposition d'agenda pour notre prochaine réunion.

Alvorens tot de andere stemmingen over te gaan stel ik voor de commissie voor de Parlementaire Werkzaamheden vertrouwen te schenken om een voorstel te formuleren voor de agenda van de volgende vergaderingen. (*Instemming.*)

PROPOSITION DE LOI PORTANT REFORME DE LA COMPTABILITE GENERALE DE L'ETAT ET DE LA COMPTABILITE PROVINCIALE

Vote

VOORSTEL VAN WET HOUDENDE HERVORMING VAN DE ALGEMENE RIJKSCOMPTABILITEIT EN VAN DE PROVINCIALE COMPTABILITEIT

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi portant réforme de la comptabilité générale de l'Etat et de la comptabilité provinciale.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het voorstel van wet houdende hervorming van de algemene rijkscomptabiliteit en van de provinciale comptabiliteit.

Le vote commence.
De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.
Er wordt tot naamstemming overgegaan.

152 membres sont présents.
152 leden zijn aanwezig.
Tous votent oui.
Allen stemmen ja.

En conséquence, la proposition de loi est adoptée.
Derhalve is het voorstel van wet aangenomen.

Le projet de loi sera transmis à la Chambre des représentants.
Het ontwerp van wet zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote:
Aan de stemming hebben deelgenomen:

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Declercq, Decléry, de Clippele, De Cooman, Deghilage, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Donnay, Dufaux, Duquesne, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Laverge, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Saulmont, Schellens, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Valkeniers, Van Aperen, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborght, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Thillo, Verhaegen, Verreycken, Verschuere, Weyts, Wintgens et Swaelen.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER COMMUNICATION DE M. LE PRÉSIDENT

De Voorzitter. — Dames en heren, zoals overeengekomen wordt nu niet gestemd over het ontwerp van wet tot samenvoeging van de administratieve arrondissementen Aalst en Oudenaarde voor de verkiezing van volksvertegenwoordigers. Daarover zal worden gestemd tijdens de laatste week van januari 1991.

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE DIENSTPLICHTWETTEN, GECOÖRDINEERD OP 30 APRIL 1962

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE DIENST- PLICHTWETTEN, GECOÖRDINEERD OP 30 APRIL 1962

Stemming

PROJET DE LOI MODIFIANT LES LOIS SUR LA MILICE, COORDONNEES LE 30 AVRIL 1962

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LES LOIS SUR LA MILICE, COORDONNEES LE 30 AVRIL 1962

Vote

De Voorzitter. — Dames en heren, wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van de dienstplichtwetten, gecoördineerd op 30 april 1962.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi modifiant les lois sur la milice, coordonnées le 30 avril 1962.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

149 leden zijn aanwezig.

149 membres sont présents.

148 stemmen ja.

148 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Il sera soumis à la sanction royale.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgeois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Declerck, Decléry, de Clippele, De Cooman, Deghilage, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Didden, Diegeuant, Dufaux, Duquesne, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Laverge, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourgh, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Priëls, Saulmont, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Bree, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van den Broeck, Vanderborgh, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Thillo, Verhaegen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Peetermans.

De Voorzitter. — Dames en heren, de goedkeuring van het ontwerp van wet tot wijziging van de dienstplichtwetten impliceert dat het voorstel van wet ter zake vervalft.

L'adoption du projet de loi modifiant les lois sur la milice implique que la proposition de loi modifiant les lois sur la milice vient à tomber.

PROJET DE LOI TENDANT A MODIFIER LA LOI ELECTORALE COMMUNALE COORDONNEE LE 4 AOUT 1932

Vote

ONTWERP VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE GEMEENTEKIESWET, GECOÖRDINEERD OP 4 AUGUSTUS 1932

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi tendant à modifier la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het ontwerp van wet tot wijziging van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

155 membres sont présents.

155 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Barzin, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgeois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Declerck, Decléry, de Clippele, De Cooman, Deghilage, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegeuant, Dufaux, Duquesne, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagothier, Garcia, A. Geens, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Holsbeke, Hotyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Laverge, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourgh, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Pinoie, Poulain, Poulet, Priëls, Saulmont, Schellens, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Toussaint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Bree, Mme Van den Bogaert-Ceulemans, MM. Van den Broeck, Vandenbussche, Vanderborgh, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Thillo, Verhaegen, Verreycken, Verschueren, Weyts, Wintgens et Swaelen.

PROPOSITION DE LOI MODIFIANT LES ARTICLES 1341, ALINEA PREMIER, 1834, 1923, 1924, 1950 ET 2074 DU CODE CIVIL

Vote

VOORSTEL VAN WET TOT WIJZIGING VAN DE ARTIKELEN 1341, EERSTE LID, 1834, 1923, 1924, 1950 EN 2074 VAN HET BURGERLIJK WETBOEK

Stemming

M. le Président. — Mesdames, messieurs, nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble de la proposition de loi modifiant les articles 1341, alinéa premier, 1834, 1923, 1924, 1950 et 2074 du Code civil.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 1341, eerste lid, 1834, 1923, 1924, 1950 en 2074 van het Burgerlijk Wetboek.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

155 membres sont présents.

155 leden zijn aanwezig.

154 votent oui.

154 stemmen ja.

1 vote non.

1 stemt neen.

En conséquence, la proposition de loi est adoptée.

Derhalve is het voorstel van wet aangenomen.

Le projet de loi sera transmis à la Chambre des représentants sous l'intitulé suivant: projet de loi modifiant les articles 1341, alinéa premier, 1342, 1343, 1344, 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 et 2074, deuxième alinéa, du Code civil.

Het ontwerp van wet zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het volgende opschrift: ontwerp van wet tot wijziging van de artikelen 1341, eerste lid, 1342, 1343, 1344, 1345, 1834, 1923, 1924, 1950 en 2074, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

Mme Aelvoet, MM. Aerts, Anthuenis, Antoine, Appeltans, Arts, Aubecq, Baert, Bascour, Bayenet, Belot, Mme Blomme, MM. Bock, Bockstal, Boël, Borin, Borremans, Bosmans, Bouchat, Bourgois, Buchmann, Mme Cahay-André, MM. Cardoen, Cerexhe, Claeys, Clerdent, Collignon, Content, Cools, Cooreman, Crucke, Dalem, Mme Dardenne, MM. De Backer, De Belder, De Beul, De Bondt, De Bremaeker, Declercq, Decléty, de Clippele, De Cooman, Deghilage, Delloy, De Loor, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deneir, Deprez, de Seny, De Seranno, Désir, Desmedt, de Wasseige, De Wulf, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Didden, Diegenant, Dufaux, Duquesne, Egelmeers, Eicher, Erdman, Evrard, Falise, Flagother, Garcia, A. Geens, Ghesquière, Gijs, Grosjean, Gryp, Guillaume, Mmes Hanquet, Harnie, MM. Hasquin, Hatry, Henneuse, Henrion, Mme Herman-Michielsens, MM. Holsbeke, Horyat, Houssa, Janzegers, Kelchtermans, Kenzeler, Kuijpers, Lallemand, Langendries, Larcier, Laverge, Leclercq, Leemans, Lenfant, Mme Lieten-Croes, MM. Luyten, Mainil, Marchal, Mathot, Matthys, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Moens, Monfils, S. Moureaux, Mouton, Mme Nélis, MM. Noerens, Op 't Eynde, Ottenbourg, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pataer, Pécriaux, Peetermans, Peeters, Pinoie, Poulain, Pouillet, Priëls, Saulmont, Schellens, Schoeters, Seeuws, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Stroobant, Swinnen, Taminiaux, Tant, Tousseint, Mmes Truffaut, Tyberghien-Vandenbussche, MM. Vaes, Valkeniers, Van Aperen, Van Bree, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandersmissen, Van Eetvelt, Vanhaverbeke, Van Hooland, Vanlerberghe, Van Nevel, Vannieuwenhuyze, Van Rompaey, Van Thillo, Verhaegen, Verreycken, Verschuere, Weyts, Wintgens et Swaelen.

A voté non:

Neen heeft gestemd:

M. Barzin.

VOORSTELLEN VAN WET — PROPOSITIONS DE LOI

Inoverwegingneming — Prise en considération

De Voorzitter. — Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen van wet.

Ann. parl. Sénat de Belgique — Session ordinaire 1990-1991
Parlem. Hand. Belgische Senaat — Gewone zitting 1990-1991

L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions de loi.

U hebt de lijst ontvangen van de verschillende in overweging te nemen voorstellen van wet met opgave van de commissies waarnaar het bureau van plan is ze te verwijzen.

Vous avez reçu la liste des différentes propositions de loi à prendre en considération, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les renvoyer.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieve mij die vóór het einde van de vergadering te doen kennen.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, zal ik beschouwen dat die voorstellen van wet in overweging zijn genomen en verwezen naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions de loi comme prises en considération et renvoyées aux commissions indiquées par le bureau.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VALKENIERS AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «DE ARBEIDSMOMSTANDIGHEDEN IN DE WESTVLAAMSE TEXTIELSECTOR»

QUESTION ORALE DE M. VALKENIERS AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LES CONDITIONS DE TRAVAIL DANS LE SECTEUR TEXTILE EN FLANDRE OCCIDENTALE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Valkeniers aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «de arbeidsomstandigheden in de Westvlaamse textielsector».

Het woord is aan de heer Valkeniers.

De heer Valkeniers. — Mijnheer de Voorzitter, uit een enquête in Westvlaamse textielbedrijven zou blijken dat deze sector geen voorbeeld is, noch op het gebied van de arbeidsvergoeding, noch op het gebied van de arbeidsomstandigheden.

De betaling van de arbeid zou ver beneden het gemiddelde in andere sectoren liggen. Overuren zouden slechts aan 20 pct. van de wettelijke norm worden betaald; vrouwenarbeid zou 20 pct. lager worden vergoed dan gelijkwaardige mannenarbeid en aan vrouwen zou regelmatig worden gevraagd nachtarbeid te verrichten. Vooral in kleinere bedrijven zouden de arbeiders zelf moeten instaan voor 30 pct. van de kosten voor de veiligheid.

Kan de minister bevestigen of deze gegevens met de werkelijkheid overeenstemmen en of zij representatief zijn voor heel de sector, daar de betrokken werkgeversorganisatie de cijfers tegensprekt? Zij is van oordeel dat het slechts om een kleine minderheid van de bedrijven gaat en dan nog om de minst belangrijke.

Welke stappen denkt de minister in deze aangelegenheid te doen?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Van den Brande.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, met zeer veel belangstelling heb ik kennis genomen van de resultaten van de enquête, gehouden door een vakorganisatie, over de arbeidsomstandigheden in de Westvlaamse textielsector.

Ik wijs erop dat de resultaten gebaseerd zijn op 956 ingevulde formulieren. Het lijkt mij wetenschappelijk niet verantwoord om op basis van een 1000-tal formulieren definitieve conclusies te trekken over de arbeidsomstandigheden van de Westvlaamse textielsector waarin ongeveer 20 000 werknemers zijn tewerkgesteld.

Vandaar dat ik de Inspectie der Sociale Wetten onmiddellijk opdracht heb gegeven mij een verslag te bezorgen over de arbeids-

omstandigheden in de Westvlaamse textielsector in het algemeen en, meer in het bijzonder, over het al of niet respecteren van de wettelijke en conventionele bepalingen inzake het loon, de gelijke behandeling van man en vrouw, flexibiliteit, overuren en veiligheid.

Deze bijkomende gegevens moeten mij in staat stellen een beeld te krijgen van de arbeidsomstandigheden in de Westvlaamse textielsector.

Indien zou blijken dat er bepaalde mistoestanden bestaan, zal de inspectie via de bestaande kanalen optreden.

Als bevoegd minister heb ik immers steeds benadrukt dat alles in het werk moet worden gesteld om de bestaande wettelijke en conventionele bepalingen maximaal te doen respecteren.

De werking van de Inspectie der Sociale Wetten moet dus nog verder worden verbeterd. Tot nu toe werden reeds inspanningen geleverd zoals bijkomende aanwervingen van inspecteurs, een verbetering van hun statuut, van de werkomstandigheden en van de samenwerking tussen de verschillende inspectiediensten.

Deze maatregelen zullen ons mede in staat stellen om sommige dingen beter te volgen. Als het definitieve rapport wantoestanden aan het licht zou brengen, zal ik via de bestaande procedures laten optreden.

QUESTION ORALE DE M. TAMINIAUX AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « L'ASSIMILATION DES PARENTS D'ACCUEIL AUX ASCENDANTS EN LIGNE DIRECTE EN MATIERE D'OCTROI D'ALLOCATIONS DE CHOMAGE »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER TAMINIAUX AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE GELIJKSTELLING VAN DE OPVANGOUDE MET BLOEDVERWANTEN IN DE RECHTE OPGAANDE LIJN WAT DE WERKLOOSHEIDSUITKERINGEN BETREFT »

M. le Président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Taminiaux au ministre de l'Emploi et du Travail sur « l'assimilation des parents d'accueil aux ascendants en ligne directe en matière d'octroi d'allocations de chômage ».

La parole est à M. Taminiaux.

M. Taminiaux. — Monsieur le Président, depuis bientôt deux ans, j'interroge M. le ministre au sujet de l'assimilation des parents d'accueil aux ascendants en ligne directe pour l'application de l'arrêté ministériel du 25 mai 1987 en matière d'allocations de chômage.

En effet, le chômeur cohabitant, vivant avec ses parents, peut être considéré comme chef de famille si les revenus ne dépassent pas 600 000 francs par an.

Pour moi, il devrait en être de même pour l'orphelin prenant en charge le ou les parents d'accueil qui l'ont élevé.

A ma question du 6 janvier 1989, vous me répondiez, monsieur le ministre, qu'en vertu du Code civil, aucun lien juridique n'était reconnu à cette forme de parenté et qu'il ne pouvait y avoir d'assimilation comme ascendant en ligne directe. Vous reconnaissiez pourtant que le problème était digne d'intérêt.

De son côté, le comité de gestion de l'ONEM a estimé que l'on pouvait corriger cette injustice sociale, mais qu'il fallait aussi fixer la période de référence pour la détermination du revenu familial.

En réponse à ma nouvelle question du 3 janvier 1990, vous m'annonciez que ces problèmes seraient réglés sous peu, dans un sens favorable. Depuis lors, plus rien !

Pourriez-vous, monsieur le ministre, me rassurer quant aux mesures prises pour honorer cette promesse ?

M. le Président. — La parole est à M. Van den Brande, ministre.

M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail. — J'ai l'honneur de faire savoir à l'honorable membre que les textes des arrêtés prévoyant l'assimilation des parents d'accueil aux parents du chômeur, sont prêts depuis un certain temps déjà.

Toutefois, il m'a paru important de suivre dans cette matière, l'avis du comité de gestion de l'Office national de l'emploi, qui liait cette mesure à une mesure qui fixe, de manière précise, le plafond des pensions à prendre en considération pour l'octroi de la qualité de chômeur ayant des charges de famille, quand un chômeur cohabite avec ses parents ou grands-parents pensionnés. J'ai donc également fait préparer un arrêté pour régler ce problème.

Comme il s'agit ici d'arrêtés ayant une répercussion budgétaire, il est évident qu'avant de pouvoir signer ou faire signer ou encore de proposer ces arrêtés, j'ai besoin de l'accord de mon collègue le ministre du Budget, accord qui devrait intervenir, je le confirme, dans les jours à venir.

Quant aux conditions qui devront être remplies pour l'assimilation des parents d'accueil aux parents — sous réserve de la parution du texte —, elles sont les suivantes : le placement des chômeurs auprès des parents d'accueil doit avoir été effectué soit par l'intermédiaire des services de placement familiaux ou d'œuvres d'adoption reconnues ou subventionnées, soit par l'intermédiaire d'une autorité publique; le lien entre le parent d'accueil et l'enfant placé doit exister avant la période de chômage; les parents d'accueil doivent avoir été bénéficiaires d'allocations familiales pour l'enfant placé pendant au moins trois ans.

J'espère, monsieur Taminiaux, que ces mesures permettront de régler, à brève échéance, les problèmes que vous avez évoqués.

M. le Président. — La parole est à M. Taminiaux.

M. Taminiaux. — Monsieur le Président, je remercie M. le ministre de sa réponse. L'évolution est véritablement encourageante, mais ce qui me préoccupe maintenant, c'est la question des délais. En effet, vous m'informez, monsieur le ministre, que dans quelques jours, les textes pourraient être approuvés et publiés.

Cela me paraît une bonne chose car cette injustice serait ainsi réglée dans le bon sens.

Pourriez-vous encore me dire si les conditions à remplir sont cumulatives ? Si je comprends bien, le placement de l'enfant doit avoir été effectué par une autorité publique, communale ou autre, ou en application des dispositions existant en cette matière. De plus, il doit avoir eu lieu avant la période de chômage et les parents doivent avoir reçu des allocations familiales ?

M. Van den Brande, ministre de l'Emploi et du Travail. — Ces trois conditions vont de pair et forment un tout indissociable.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW HARNIE AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER « DE BESCHERMING VAN DE WERKNEMERS-VERTEGENWOORDIGERS TEGEN ONTSLAG »

QUESTION ORALE DE MME HARNIE AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR « LA PROTECTION DES REPRESENTANTS DES TRAVAILLEURS CONTRE LE LICENCIEMENT »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Harnie aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over « de bescherming van de werknemersvertegenwoordigers tegen ontslag ».

Het woord is aan mevrouw Harnie.

Mevrouw Harnie. — Mijnheer de Voorzitter, er werd hier al heel wat over en weer gepraat over het in te dienen ontwerp betreffende de bescherming van vertegenwoordigers van werknemers tegen ontslag. De regering ging de verbintenis aan zo'n ontwerp in te dienen tegen einde maart 1989. In de wandelgangen hoor ik wel dat het nog altijd de bedoeling van de minister is zo'n ontwerp in te dienen. Waarom leeft de regering echter haar verbintenis niet na ?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Van den Brande.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, wij hebben in de commissie

reeds herhaaldelijk uitgeweid over de stand van zaken van dat ontwerp. Mevrouw Harnie vraagt hoe het komt dat de regering haar verbintenis ter zake niet naleeft. De vraag is echter of er wel een resultaat mogelijk is.

Ik overloop even de verschillende stadia van het ontwerp. De sociale partners, die er tijdens de interprofessionele onderhandelingen in 1988 niet in slaagden over dit probleem een akkoord te bereiken, schoven het welwillend door naar de regering. In juli 1988 vroeg ik het advies van de Nationale Arbeidsraad. Dat advies, dat in december 1988 werd uitgebracht, was fundamenteel verdeeld. Op basis hiervan werd een eerste niet-officieel voorontwerp uitgewerkt, dat in maart 1989 werd voorgesteld aan de sociale partners. In oktober 1989 werd een herwerkte versie van het voorontwerp op de Ministerraad behandeld en ter bespreking doorverwezen naar een werkgroep. Deze werkgroep beëindigde de werkzaamheden in januari 1990.

Omdat er over sommige punten geen eenstemmigheid werd bereikt in de werkgroep, duurde het nog tot 6 april 1990 voordat de Ministerraad zijn goedkeuring hechtte aan een aangepast ontwerp. Zoals voorgeschreven werd de tekst voor advies naar de Raad van State gestuurd. In juli 1990 bereikte dat advies ons. In september 1990 werd er dan, rekening houdend met de opmerkingen van de Raad van State, een definitief ontwerp opgesteld. Vermits in het ontwerp een aantal wijzigingen en verfijningen werden aangebracht in de gerechtelijke procedure, moet het ontwerp worden ondertekend door de minister van Justitie en mijzelf. Ik kan dan ook aankondigen dat het ontwerp zeer binnenkort zal worden behandeld in het Parlement. Wij zullen het dan ter onderrekening voorleggen aan het staatshoofd, zodat wij een aanvang kunnen maken met de uitvoering ervan.

Ik begrijp uw ongeduld, mevrouw Harnie. Het probleem is al sinds 1978 actueel. Er werden al eindeloze discussies over gevoerd. De sociale partners zijn er in die tijd nooit in geslaagd een coherente regeling uit te werken.

Het ontwerp doet dit hopelijk wel. Ik hoop dan ook dat het eerstdaags zal worden besproken in de Senaatscommissie.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW HARNIE AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID OVER «NACHTARBEID VOOR VROUWEN»

QUESTION ORALE DE MME HARNIE AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL SUR «LE TRAVAIL NOCTURNE DES FEMMES»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Harnie aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid over «nachtarbeid voor vrouwen».

Het woord is aan mevrouw Harnie.

Mevrouw Harnie. — Mijnheer de Voorzitter, in juni 1990 keurde de Internationale Arbeidsorganisatie een protocol goed dat de procedure bepaalt waardoor kan worden afgeweken van het algemeen verbod op nachtarbeid voor vrouwen.

De wet bepaalt nu dat nachtarbeid voor vrouwen alleen mogelijk is na advies van het paritair comité. In de gewijzigde conventie 89 wordt een getrappt afwijkingsmechanisme ingebouwd.

Rekening houdend met het eerste akkoord tussen vakbonden en werkgevers in het paritair comité 213 dat nachtarbeid regelt en met het feit dat wij wellicht zullen worden geconfronteerd met meer en meer aanvragen, verzoek ik de minister zijn beleid ter zake toe te lichten.

Welke criteria hanteert hij of zal hij hanteren bij de beoordeling van de aanvragen? Zal hij initiatieven nemen om een gedragscode op te stellen en voor te leggen aan de betrokken partijen? Zal hij initiatieven nemen om in de NAR een gemengde commissie op te starten, samengesteld uit leden van de Commissie vrouwenarbeid en een NAR-delegatie, met een wisselend voorzitterschap. Het gaat uiteindelijk over nachtarbeid voor vrouwen. In de organen, waarin de beslissing wordt genomen, zijn de vrouwen zeer ondervertegenwoordigd.

Is het voor de minister aanvaardbaar een afwijking toe te staan voor een onderneming of een sector waarin de wet op de gelijke behandeling niet wordt toegepast of waarin tijdens het overleg en het beslissingsproces vrouwen niet met meer dan 50 pct. zijn vertegenwoordigd?

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Van den Brande.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, de jaarlijkse conferentie van de Internationale Arbeidsorganisatie te Genève heeft op 26 juni jongstleden een nieuwe conventie en een aanbeveling inzake nachtarbeid voor mannen en vrouwen met een ruime meerderheid goedgekeurd. Tegelijk werd een protocol aanvaard bij de bestaande conventie 89 van 1948 waarin de procedures worden vastgelegd waaronder kan worden afgeweken van het verbod van nachtarbeid voor vrouwen in de industrie.

Deze IAO-wetgeving is bijzonder belangrijk om volgende redenen:

Ten eerste, in de uitvoerige debatten rond dit thema in de bevoegde Senaatscommissie is duidelijk gebleken dat de bestaande wetgeving in België dringend aan herziening toe was.

Ten tweede, heb ik op basis van deze vaststelling en zoals vermeld in het interprofessioneel akkoord van november 1988, de sociale partners voortdurend en met aandrang gewezen op hun belangrijke rol in dit dossier. Dit resulteerde in het afsluiten van de conventie 46 in de Nationale Arbeidsraad van 23 maart jongstleden met betrekking tot de begeleidingsmaatregelen voor ploegenarbeid met nachtprestaties. Deze CAO 46 heeft dezelfde strekking als de akkoorden van Genève.

De Commissie van de EG heeft in haar sociaal actieprogramma, dat zij heeft aangekondigd op verzoek van de EG-top te Straatsburg naar aanleiding van de goedkeuring van het Sociaal Handvest eind vorig jaar, reeds een aantal ontwerp-richtlijnen voorgesteld inzake de organisatie van de arbeidstijd, namelijk voor ploegen- en nachtarbeid. De teksten hiervan worden thans besproken in de Europese Ministerraad.

Op uw eerste reeks vragen kan ik het volgende antwoorden, mevrouw Harnie.

Het protocol ter aanvulling van de conventie 89 en de aanbevelingen inzake nachtarbeid maken gewag van een getrappt systeem, waarbij er een akkoord moet zijn op het betrokken niveau, onderneming of sector, over de invoering van nachtarbeid voor vrouwen in de industrie.

Als er een akkoord is, als de procedure vermeld in het protocol werd nageleefd en als de relevante gedragscode werd gevolgd, kan ik de goedkeuring van de afwijking op het verbod van nachtarbeid voor vrouwen overwegen.

Het is dan ook mijn vaste wil om slechts een toelating te verlenen voor het invoeren van nachtarbeid wanneer duidelijk aangetoond is dat zowel de internationale wetgeving inzake de IAO, als de CAO 46 van de Nationale Arbeidsraad werd nageleefd.

Zo kan ik u mededelen dat op 16 oktober 1990 in het paritair comité voor de import, export, doorvoer- en buitenlandse handel en voor de maritieme en expeditiekantoren met éénparigheid van stemmen een akkoord werd afgesloten in verband met de nachtarbeid in het algemeen en de nachtarbeid voor vrouwen in het bijzonder.

Vooraleer dit akkoord goed te keuren, wens ik vooraf te onderzoeken of voornoemde regels inderdaad correct werden opgenomen.

De opportuniteit van een wetswijziging wordt onderzocht. Wel heeft de regering, op mijn initiatief, beslist om, zoals gesuggereerd in de CAO 46 van de NAR, de wetgeving inzake de procedure tot wijziging van de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen, aan te passen. Dit zal inhouden dat de procedure om het arbeidsreglement aan te passen, vervalt wanneer nachtarbeid wordt ingevoerd, conform de nieuwe reglementering.

Het opleggen van een gedragscode en het oprichten van een Gemengde Commissie vrouwenarbeid in de NAR is niet langer noodzakelijk; de huidige internationale normen en de CAO 46

bieden hiervoor gelijkwaardige garanties. Terloops kan ik u mededelen dat de CAO 46 tot stand kwam op basis van een ruime inbreng van de Commissie vrouwenarbeid.

Het principe van de gelijke behandeling staat eigenlijk los van deze materie. Daarenboven voorziet de wet op de economische heroriëntering van 4 augustus 1978 in de nodige garanties ter zake. Ze is dan ook op iedereen van toepassing.

De vertegenwoordiging van werknemers en werknemers is een exclusieve bevoegdheid van de vakorganisaties. Als minister wens ik mij dan ook niet rechtstreeks in deze aangelegenheid te mengen. Ik hoop dat de sociale partners met deze realiteiten rekening houden.

Zo ligt het in mijn bedoeling om in een ministeriële omzendbrief, naar aanleiding van de komende sociale verkiezingen, de vakbonden uit te nodigen om bij de samenstelling van de kandidatenlijsten te waken voor de vertegenwoordiging van de diverse groepen werknemers in de inspraakorganen in de ondernemingen.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER AERTS AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN HET PLAN OVER «HET TUSSENTIJD VERSLAG VAN DE CENTRALE RAAD VOOR HET BEDRIJFSLEVEN»

QUESTION ORALE DE M. AERTS AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES ET DU PLAN SUR «LE RAPPORT INTERIMAIRE DU CONSEIL CENTRAL DE L'ECONOMIE»

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Aerts aan de Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan over «het tussentijds verslag van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven».

Het woord is aan de heer Aerts.

De heer Aerts. — Mijnheer de Voorzitter, het tussentijds verslag van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven van 27 september 1990, opgesteld ingevolge de wet van 6 januari 1989 op de vrijwaring van het concurrentievermogen van de Belgische economie, doet ernstige vragen rijzen. Meer bepaald verwijs ik naar bladzijde 3, III, van het verslag dat als titel heeft: «Methodologische beschouwingen naar voor gebracht door de commissie.»

Uit deze methodologische beschouwingen blijkt dat de Centrale Raad over weinig, en alleszins weinig adequate gegevens, beschikt om het verslag op te stellen.

Ik citeer: «Ten eerste, dat de statistische gegevens met de nodige omzichtigheid verwerkt moeten worden. Ten tweede, de gegevens die de commissie van de Europese Gemeenschap opstelt betreffende de evolutie van de marktaandeelen zijn het resultaat van ramingen, maar deze ramingen worden niet nagetrokken. Ten derde, in verband met de evolutie van de marktaandeelen geeft de OESO slechts gegevens over de uitvoerprestaties voor de goederen van de verwerkende nijverheid, dan wanneer in de wet een indicator over het geheel van de goederen expliciet wordt gevraagd. Ten vierde, de studie van de Nationale Bank van België over de Belgische exportstructuur van 19 september 1990, werd niet besproken door de sociale-gesprekspartners. Derhalve konden de resultaten niet in het verslag opgenomen worden. Ten vijfde, er zijn slechts statistieken beschikbaar over het jaar 1987 wat betreft het aandeel van de dienstensector in de uitvoer, en wat betreft het O & O. Ten zesde, betrouwbare gegevens betreffende het leefmilieu ontbreken.

De Centrale Raad doet op bladzijde 4, 8°, ook het volgende opmerken: «Men kan alleen maar vaststellen dat de kwalitatieve gegevens ontbreken.» Als men er daarenboven rekening mee houdt dat de meeste statistische gegevens geen rekening houden met de recente ontwikkelingen, dan kan men vragen stellen omtrent de waarde van het verslag. Trouwens, deze klachtenlijst werd reeds opgenomen in het verslag van 19 maart 1990.

Mijnheer de minister, waarom is er nog geen verbetering opgetreden tussen de maanden maart en september 1990 in verband

met de gegevens? In hoeverre zijn de gegevens van het tussentijds verslag van de Centrale Raad voor het bedrijfsleven van 27 september 1990 betrouwbaar?

De Voorzitter. — Het woord is aan Vice-Eerste minister Claes.

De heer Claes, Vice-Eerste minister en minister van Economische Zaken en het Plan, belast met de herstructurering van het ministerie van Onderwijs. — Mijnheer de Voorzitter, in verband met de opmerking dat de Centrale Raad «over weinig, en weinig adequate gegevens beschikt om het rapport op te stellen», kunnen volgende bedenkingen worden gemaakt.

Bij het verslag is een statistisch dossier gevoegd dat 91 bladzijden telt met 61 tabellen over verschillende indicatoren die kunnen worden gebruikt om de concurrentiepositie te evalueren. Deze tabellen gaan meestal terug tot 1981 en bevatten vooruitzichten voor het lopende en het komende jaar. Zij hebben betrekking op België en zijn zeven belangrijkste concurrenten. Dit statistisch dossier is het resultaat van de werkzaamheden die sedert 1981 in de Centrale Raad hebben plaatsgehad.

Inzake de adequate gegevens dient te worden opgemerkt dat de Centrale Raad in zijn verslag meer gegevens gebruikt dan door de wet van 6 januari 1989 wordt voorgeschreven. In deze wet wordt in de artikelen 2 tot en met 6 precies omschreven welke evaluatiecriteria moeten worden gebruikt, waarbij het gegeven voor België steeds moet worden vergeleken met de gegevens voor de vijf en de zeven concurrenten.

Gelet op de precieze omschrijving van de criteria in de wet en gelet op de vereisten inzake internationale vergelijkbaarheid moet de Centrale Raad een beroep doen op bronnen die daarvoor in aanmerking komen en dat zijn de Commissie van de Europese Gemeenschappen en de OESO.

De Centrale Raad gebruikt deze gegevens niet zonder eerst de daarop betrekking hebbende methodologie onderzocht te hebben. In talrijke contacten met de EG en de OESO heeft hij trouwens reeds herhaaldelijk voorstellen tot verbetering geformuleerd. Uiteraard blijven er, gelet op de internationale samenstelling van de statistische bronnen, steeds vraagtekens bestaan. Het lijkt trouwens onmogelijk de Centrale Raad zelf te belasten met het verzamelen en verwerken van de statistische gegevens van de in de wet in aanmerking genomen concurrenten.

Met betrekking tot het ontbreken van «kwalitatieve» gegevens, dient vermeld te worden dat de Centrale Raad reeds sinds 1981 het ontbreken van uniforme internationaal vergelijkbare gegevens met een voldoende continuïteit heeft vastgesteld. Besprekingen met internationale instanties hebben tot dusver onvoldoende tastbare resultaten opgeleverd.

Ingaande op het verzoek dat de Centrale Raad dienaangaande heeft geformuleerd, en aansluitend op het parlementair debat over de wet op het concurrentievermogen, heeft de regering stappen gedaan om aan de internationale instanties te vragen deze lacune te helpen wegwerken. Het probleem wordt op dit ogenblik door de EG bestudeerd.

In verband met het probleem van de «recente ontwikkelingen» kan worden opgemerkt dat de Centrale Raad al het mogelijke heeft gedaan om vóór de in de wet vastgestelde vervaldatum van eind september, van de internationale instellingen aangepaste gegevens te bekomen die rekening houden met de gevolgen van de Golfcrisis. Voor enkele criteria werden voorlopige en rudimentaire aangepaste gegevens bekomen die werden opgenomen in de bijlagen. Voor het merendeel van de gegevens echter hebben de geraadpleegde internationale instellingen meegedeeld dat voor het opstellen van nieuwe en aangepaste ramingen een geijkte procedure moet worden gevolgd met inbegrip van een consultatie van de overheden van de lidstaten. Deze procedure neemt enkele maanden in beslag.

Inzake de verbetering van het beschikbaar statistisch materiaal, zet de Centrale Raad zijn inspanningen onverminderd voort via bilaterale contacten met de internationale instellingen en dit door bemiddeling van de regering en van de Nationale Bank. Gelet op de institutionele en organisatorische geplogenheden bij de internationale instellingen, zijn hervormingen in bestaande procédés een werk van lange adem.

Met betrekking tot de betrouwbaarheid van de gegevens opgenomen in het verslag, kan uiteraard de vraag worden gesteld in hoeverre de gegevens die worden verstrekt door de instellingen die door de Centrale Raad worden geraadpleegd, als dusdanig betrouwbaar zijn. Inzonderheid met betrekking tot ramingen en vooruitzichten, moet voor ogen worden gehouden dat gewerkt wordt met hypothesen en verwachtingen. Zulke hypothesen kunnen steeds het voorwerp uitmaken van kritiek en, sterker nog, worden doorkruist door onvoorzienbare gebeurtenissen. De historische reeksen die in het CRB-rapport worden gebruikt kunnen, met het voorbehoud dat over dergelijk statistisch materiaal steeds dient te worden gemaakt, globaal als betrouwbaar worden bestempeld.

Zowel inzake methodologie als inzake snelheid en accuraatheid van de gegevensverzameling doen de internationale instellingen, mede op Belgisch verzoek, verdere inspanningen, wat normaliter tot bijkomende verbeteringen moet leiden in de toekomst.

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Aerts.

De heer Aerts. — Mijnheer de Voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord. Uiteraard kan over dit onderwerp nog veel worden gezegd. Ik neem aan dat wij daartoe binnenkort de gelegenheid zullen krijgen als wij in de commissie de begroting Economische Zaken bespreken.

QUESTION ORALE DE M. DE CLIPPELE AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « LES RAISONS DE L'ABSTENTION DE L'ETAT BELGE A SE CONSTITUER PARTIE CIVILE DANS LE PROCES DES MUTUELLES »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DE CLIPPELE AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « DE REDE- NEN WAAROM DE BELGISCHE STAAT ZICH GEEN BURGERLIJKE PARTIJ STELT IN HET PROCES TEGEN DE ZIEKENFONDSEN »

M. le Président. — Mesdames, messieurs, la parole est à M. de Clippele pour poser une question orale au ministre des Affaires sociales sur « les raisons de l'abstention de l'Etat belge à se constituer partie civile dans le procès des mutuelles ».

M. de Clippele. — Monsieur le Président, quatre cents milliards de francs transitent, chaque année, par les mutuelles. Celles-ci sont accusées par la Cour des comptes, d'avoir profité de ce gigantesque flux d'argent pour effectuer des placements juteux, pour détourner les intérêts vers des caisses noires, dissimuler ces manœuvres par des faux en écritures, etc.

En 1987, le rapport du Comité supérieur de contrôle a relevé une série d'irrégularités. En 1990, la Chambre du conseil a renvoyé devant le Tribunal correctionnel de Bruxelles, huit dirigeants mutualistes.

Le procès vient de s'ouvrir le 5 octobre 1990.

Puis-je connaître les raisons pour lesquelles l'Etat belge ne s'est pas constitué partie civile alors qu'il résulte des enquêtes que de fortes présomptions existent selon lesquelles des détournements de fonds, au détriment de l'Etat, ont eu lieu ?

Est-il vrai que le ministre des Affaires sociales cherche des prétextes pour échapper à son devoir de tutelle en attendant l'avis de deux professeurs d'université qu'il a chargés d'étudier les 5 à 10 000 pages de l'instruction, en alléguant que les faits qu'on reproche aux mutuelles datent d'avant son mandat et en laissant entendre que rien ne presse, qu'il a tout le temps pour se porter partie civile ?

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, ministre.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, je puis vous confirmer que j'ai décidé de faire procéder à l'étude des possibilités juridiques d'une constitution de partie civile de l'Etat contre les prévenus dans l'affaire dite « des mutuelles » et ce, en ma double qualité de ministre ayant la Prévoyance sociale et la Santé publique dans ses attributions.

Un avis circonstancié et motivé émanant de deux professeurs d'université spécialistes de droit pénal me paraît indispensable pour apprécier l'opportunité d'intervenir ou non dans cette affaire.

Si les faits incriminés sont effectivement antérieurs à mon accession aux responsabilités que j'occupe actuellement, il m'appartient, en vertu du principe de la continuité de l'Etat, d'examiner à présent cette opportunité.

Les délais que je m'impose sont la conséquence de la complexité même du dossier. Ils ne peuvent, en aucun cas, être considérés comme étant de nature à préjudicier l'Etat !

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER PATAER AAN DE MINISTER VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID EN AAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN OVER « EEN MOGELIJKE STAKING IN DE PRIVATE ZIEKENHUIZEN »

QUESTION ORALE DE M. PATAER AU MINISTRE DE L'EMPLOI ET DU TRAVAIL ET AU MINISTRE DES AFFAIRES SOCIALES SUR « L'EVENUALITE D'UNE GREVE DANS LES HOPITAUX PRIVES »

De Voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Pataer aan de minister van Tewerkstelling en Arbeid en aan de minister van Sociale Zaken over « een mogelijke staking in de private ziekenhuizen ».

Het woord is aan de heer Pataer.

De heer Pataer. — Mijnheer de Voorzitter, wij vernemen dat de representatieve vakbonden van de privé-ziekenhuissector een stakingsaanzegging hebben ingediend die zou verstrijken op 20 november eerstkomend. Naar verluidt werd er geen akkoord bereikt in het bevoegde paritair comité inzake de 2 pct. loonsverhoging vanaf 1 november 1990, die nochtans impliciet was afgesproken bij het sluiten van de collectieve arbeidsovereenkomst 1989-1990.

Het conflict zou een gevolg zijn van een patsituatie. Enerzijds zou er de weigering zijn van de werkgevers in de sector, meer bepaald de ziekenhuisfederatie van dokter Wynen, om een collectief akkoord te sluiten zolang de subsidiërende overheid geen bijdrage verleent voor het personeel dat niet door de ligdagprijs wordt betaald, maar door afhoudingen op de dokterserelonen. Anderzijds zou er de weigering zijn van de minister van Sociale Zaken om het nodige geld voor de loonsverhoging ten bate van het ligdagpersoneel over te maken zolang niet alle werkgevers de collectieve overeenkomst hebben ondertekend waarin de loonopslag aan personeelsleden wordt toegezegd.

Kan een van beide ministers deze feiten bevestigen ? Welke initiatieven werden er genomen of zullen er worden genomen om te voorkomen dat een staking uitbreekt die het normale functioneren van de ziekenhuizen ernstig in het gedrang kan brengen ?

M. le Président. — La parole est à M. Busquin, ministre.

M. Busquin, ministre des Affaires sociales. — Monsieur le Président, j'ai l'honneur de porter à la connaissance de l'honorable membre que j'ai pris toutes les mesures possibles pour respecter pleinement les engagements pris par les pouvoirs publics, dans le cadre de l'accord social 1989-1990. Les avantages octroyés dans le secteur public ont été automatiquement accordés au secteur privé.

A cette fin, on a tenu compte de ces avantages lors du calcul du budget, du moins en ce qui concerne le personnel hospitalier à charge du prix de la journée d'hospitalisation.

Le 10 octobre 1990, j'ai confirmé une nouvelle fois ces engagements par écrit au président de la commission paritaire compétente afin de débloquent la situation entre employeurs et travailleurs.

Dans le même but, une circulaire ministérielle a été adressée aux gestionnaires des hôpitaux, leur garantissant que les avantages en question seront aussi effectivement inclus dans le prix de la journée d'hospitalisation.

En ce qui concerne les initiatives possibles, visant à assurer le fonctionnement normal des hôpitaux, je renvoie l'honorable membre à l'arrêté royal n° 78 relatif à l'exercice de l'art de guérir, de l'art infirmier, des professions paramédicales et aux commissions médicales qui dispose, en son article 9, paragraphe 2, que la commission médicale définit les besoins en matière de service de garde et surveille le fonctionnement de ceux-ci.

Lorsque les règles en matière de service de garde sont fixées dans le code de déontologie, élaboré par le Conseil national de l'Ordre intéressé et rendu obligatoire par le Roi, la commission s'y réfère dans l'exécution de sa mission précitée. En cas de carence ou d'insuffisance, la commission médicale fait appel, d'initiative ou à la demande du gouverneur de province, à la collaboration des organisations ou des praticiens intéressés en vue d'instituer ou de compléter les services de garde.

L'article 9, paragraphe 3, dispose que, si à l'expiration du délai fixé par le gouverneur de province, dans la demande précitée, les services de garde ne fonctionnent pas de manière satisfaisante, l'inspecteur de l'hygiène ou, s'il échet, l'inspecteur de la pharmacie prend lui-même toutes mesures en vue d'organiser ou de compléter les services de garde en fonction des besoins qui auront été éventuellement définis par la commission médicale, présidée, en l'occurrence, par le gouverneur de province. Il surveille le fonctionnement de ces services de garde.

Cette dernière disposition permet, en d'autres termes, à l'inspecteur de l'hygiène et à l'inspecteur de la pharmacie de prendre des mesures en vue d'organiser et/ou de compléter les services de garde, s'il s'avère que ces derniers ne garantissent pas une administration régulière et appropriée des soins de santé.

Par ailleurs, la loi du 19 août 1948 relative aux prestations d'intérêt public en temps de paix mentionne que les commissions paritaires déterminent et stipulent pour les entreprises de leur ressort respectif, les mesures, prestations ou services à assurer, en cas de cessation collective et volontaire du travail ou en cas de licenciement collectif du personnel, en vue de faire face à certains besoins vitaux. Les commissions paritaires sont tenues également de déterminer ces besoins vitaux.

L'arrêté royal du 25 mai 1951 en a déterminé les modalités en ce qui concerne les services de santé.

De Voorzitter. — Het woord is aan minister Van den Brande.

De heer Van den Brande, minister van Tewerkstelling en Arbeid. — Mijnheer de Voorzitter, *quod abundat non viceat*. Het is enkel in deze benadering dat ik nog een paar elementen wil toevoegen aan het antwoord van collega Busquin dat uitermate precies, coherent en ter zake was.

De versie van de feiten zoals u ze heeft gegeven, mijnheer Pataer, is in grote mate juist. Ter precisering wil ik aanhalen dat een deel van de werkgeversorganisatie niet in de mogelijkheid was om een CAO te aanvaarden zolang de subsidiërende overheid niet tegemoet komt voor het personeel dat niet via de ligdagprijs wordt betaald. U kent het systeem.

De minister van Sociale Zaken vraagt inderdaad dat er in het paritair comité een CAO komt dat in de bijkomende voordelen voorziet voor alle personeelsleden, dat wil zeggen voor hen die wel en voor hen die niet via de ligdagprijs worden gesubsidieerd. Het sluiten van een dergelijke CAO is ook de eis van het gemeenschappelijk vakbondsfront. Omdat de vragen heel precies handelden over wat er is gebeurd en wat er zal gebeuren, geef ik een overzicht van de initiatieven die reeds werden genomen en die zullen genomen worden om het probleem op te lossen. Op 17 maart 1990 en 17 april 1990, samenkomst van het paritair comité. Op 18 april vraagt de voorzitter van het paritair comité namens dit paritair comité minister Busquin om bijkomende inlichtingen. Er wordt hierop geantwoord op 18 mei 1990. Op 29 mei 1990, mededeling en bespreking van het antwoord van minister Busquin in het paritair comité.

Vervolgens rechtstreekse contacten tussen de voorzitter van het paritair comité en het kabinet van de minister van Sociale Zaken; deze leidden tot een aanvullend antwoord op 5 juni 1990. Op 12 juni 1990, bespreking van het aanvullend antwoord van de minister in het paritair comité. Vervolgens afzonderlijke contacten tussen de voorzitter van het paritair comité en bepaalde werkgeversorganisaties. Op 13 september 1990, vergadering van de werkgroep van het paritair comité. Op 16 oktober 1990, vergadering van het paritair comité met vaststelling dat de CAO die dag niet kan worden gesloten, hetgeen leidt tot stakingsaanzegging die onmiddellijk ingaat. En tenslotte, de voorzitter roept de partijen op om samen te komen op 29 oktober voor een vergadering van het paritair comité.

De Voorzitter. — Dames en heren, de mondelinge vraag van de heer de Clippele aan de staatssecretaris voor Europese Zaken en Landbouw wordt uitgesteld met instemming van beide partijen.

De agenda van vandaag is afgewerkt.

Notre ordre du jour est ainsi épuisé.

PROPOSITION DE LOI — VOORTTEL VAN WET

Dépôt — Indiening

M. le Président. — M. Cerexhe a déposé une proposition de loi modifiant l'article 1254, 3°, du Code judiciaire.

De heer Cerexhe heeft ingediend een voorstel van wet tot wijziging van artikel 1288, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek.

Cette proposition de loi sera traduite, imprimée et distribuée.

Dit voorstel van wet zal worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingsneming worden beslist.

INTERPELLATIE — INTERPELLATION

Verzoek — Demande

De Voorzitter. — De heer Verreycken wenst de minister van Binnenlandse Zaken, van de Modernisering van de Openbare Diensten, en van de Nationale Wetenschappelijke en Culturele Instellingen te interpellieren over « het wanbeleid van het Antwerpse hoofd van de politie, gebleken tijdens de tragische gebeurtenissen te Borgerhout op 21 oktober 1990 ».

M. Verreycken désire interpellier le ministre de l'Intérieur, de la Modernisation des Services publics, et des Institutions scientifiques et culturelles nationales sur « l'attitude irresponsable du chef de la police anversoise, apparue lors des événements tragiques du 21 octobre 1990 à Borgerhout ».

De datum van deze interpellatie wordt later bepaald.

La date de cette interpellation sera fixée ultérieurement.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 16 h 35 m.)

(La séance est levée à 16 h 35 m.)

ANNEXE — BIJLAGE

Prise en considération — Inoverwegingsneming

Liste des propositions de loi prises en considération :

Lijst van de inoverweging genomen voorstellen van wet :

Relative à la création de l'institution de médiateur du royaume (de MM. Hasquin et Duquesne);

Houdende instelling van het ambt van nationale ombudsman (van de heren Hasquin en Duquesne);

— Renvoi à la commission de l'Intérieur.

Verwezen naar de commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden.

Complétant l'article 68bis de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'aide sociale en ce qui concerne les conditions d'octroi d'avances sur pensions alimentaires et le recouvrement de ces pensions (de MM. Desmedt et Désir).

Tot aanvulling van artikel 68bis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wat de voorwaarden tot het verlenen van voorschotten op en het invorderen van onderhoudsgelden betreft (van de heren Desmedt en Désir).

— Renvoi à la commission de la Santé publique et de l'Environnement.

Verwezen naar de commissie voor de Volksgezondheid en het Leefmilieu.